

En alguna manera, més o menys figurada i dins certa mesura, podríem afirmar que hi ha com un traqueteig simbòlic en tota aquesta combinació d'accions sincopades, sacsejants o bategadores que se'ns descriu en el *copeo*: ritme i moviment rapidíssim, giravolts bruscos d'ací d'allà, empaït de la dona per l'home, a qui aquella mira d'enganyar «traïdora», car notem certes lletres molt populars en el *copeo* vocal: «copeo, copeo, copeo, copó / encalça les dones per dins el fogó» (Pollença), «copeo, copeo, te tenc de matar / te menges ses... figures, sense madurar!» (Alcúdia), «tiralli cocetes an es davantal / no els-e titiris fortes ---». Bé es podria dir que si això no és pegar, és com un 'colpiment moral'.

Reconec que jo no he presenciat mai un *copeo*, però hi ha raó per sospitar que el picament de peus no és més petit que el de mans, entre altres raons perquè l'un no sol anar sense l'altre en tota la coreografia hispànica: «zapatear: acompañar el tañido, dando golpes en las manos, y dando alternativamente con ellas en los pies, los que se levantan a este fin con varias posturas, siguiendo el mismo compás; más frecuentemente en la danza llamada el villano», «alcanzarse las mulas o caballos, quando van corriendo, y se dice así por el ruido de los golpes», «zapateado: el baile que se hace zapateando» (DAut.). Ja hem vist que d'algunes variants del ball mallorquí ens diuen que hi ha semblança amb el *zapateado* andalús (això consta del ball de Bocairent, de la *mateixa*, etc.); i el cas és que sembla que les *çabates* juguen un paper molt important en el *copeo*, vista la lletra del d'Artà: «aquestes *sabatetes* que hi ballen de bé!».

En fi, pel que fa a la fonètica, la desaparició de la *-l-* no ens pot fer cap escrúpul puix que hi ha altres casos de *L > μ* o zero fins en mossàrab (Comares CULMINARES, *copinya?*, *Bibijoubell* a Sencelles, *Binicaubell* a Santa Margarida, *Guadaïoz* RIVUS SALSUS a Andalusia), i en tot cas *cop* per *colp* enlloc no es presenta amb caràcter tan antic i unànime com entre els mallorquins.

¹ D'altres fonts n'hi ha també poques notícies: AMAlcover, es limita a citar-lo com a ex. de mot genuf terminat en *-o*, en BDLC XI (1920), 256, i amb ràpida notícia en el treball sobre el vocabulari dels segadors de Lluçmajor (BDLC XIV, 207). Alguns detalls referents a la seva relació amb la dansa dita *mateixa*, en el BSAL V (1889), 241a, 242b, 243a. — ² Ja el fet que es pronuncii amb è oberta és un indicatiu més aviat contrari a això: així ho testimfica AlCM i així vaig sentir-ho jo mateix (a Bunyola, 1963, etc.). — ³ J. Inzenga, † 1891, *Cantos y Bailes Populares de España*, obra en 3 vols. que començà de publicar-se el 1874, i s'acabà pòstuma el 1910. — ⁴ *Memoria sobre los cantos, danzas y tocatas de la Isla de Mallorca*, 1893, col·laborador de Pedrell que l'informava sobre Mallorca. Donen notícies sobre la «mateixa» Mn. Antoni Pont (c. 1890-1900) i Joan Cortada (1845), però si no m'enganyo no parlen del *copeo*. — ⁵ La *fundanguera* i el *fundango*, encara que generalment passin per

ser de procedència andalusa-portuguesa, tothom està d'acord que tenen gran arrelament en el folklore mallorquí. No sé si s'hauria de revisar la doctrina acceptada, admetent la possibilitat que també tingueren arrels a l'illa.

Coper, V. *copa* i *cóp* *Coper*, *anar de ~*, V. *copa*
Copet, V. *cóp* *Copeta*, V. *copa*

CÒPIA, pres del ll. *cōpia* 'abundància, riquesa, forces', 'possibilitat o facultat de disposar d'alguna cosa', derivat de *ōpes* 'recursos' amb el prefix *co-*. □ 1.ª doc.: S. XIII: Llull; *CostTort*.

En l'acc. 'abundor' és com surt generalment en els autors medievals; per a la moderna de 'reproducció d'un text, d'una obra', la llengua antiga usava més aviat *trasllat* o *trellat*; tanmateix també *còpia* s'hi troba ja alguna vegada, com en els *CostTort*. (veg. AlCM i DAg.). Per a això s'ha de partir de l'acc. ja clàssica de 'facultat de tenir alguna cosa', en frases com *alicui alicuius copiam facere*, literalment 'fer-l'en abundar', però usada amb el valor de 'posar alguna cosa a disposició d'algú', amb el qual l'empren ja Ciceró, Terenci, Sallusti i alguns contemporanis llurs. Quant a la locució prepositiva *a còpia de*, com en 'aconseguir una cosa a còpia de diners', que no sols no és menys general i bona que *a força de*, no deu ser recent i es pot mirar com encara més genuïna que aquesta; no s'havia recollit en diccs. però ja l'usen els millors prosadors de la Renaix.: «sols a còpia de ventoses, mostasses y excitants de gran força lograren desanudar-li el cor», NOLLER, *La Papallona*, 179, «desvetllant-la a còpia de crits, l'acompanyaren a la cuyna», PONS MASS. (*Trascan per les S.*, 28).

³⁵ DERIV.: *Copios* [S. xv], però en la forma adverbial *copiosament* la tenim ja el 1399 en el *Somni* de BMetge: «¿Quantes e quals serimònies penses que hagen a servir quan se leven del lit? --- spau e ab gran devoció, revesten-se pus *copiosament* que'l papa quan deu celebrar la missa» (III, Riq., p. 314.6); «e a tots quants hi anaven daven a menjar *copiosament*, a la real», JoMartorell (Ag. I, 201); *copiositat*. *Copista*. *Copiar* [1676; Lacav., 1695: «traslladar una carta; *copiar una imatge*: expingere imaginem, tabulam, imitari archetypum imaginis, pictae tabulae exemplum exprimere]; *copiador* [1695, Lacav.]; *copiament* [id.]. *Copiat*. *Copiera*. *Acopiar* [c. 1800]: «se anava *acopiant* fusta en la plasseta de la Inquisició --- per guarnir la bastida fins dalt del campanar», B. de Maldà [*Excursions*, p. 159, Lab. 1839, però no Belv.].

CR.: *Policòpia*; *policopiar*.

Copina, *copinya*, *copinyar*, *copinyat*, *copinyó*, V. *cóp* *Copios*, *copiositat*, V. *còpia* *Cople* 'pollancre', V. *poll* (arbre) *Copó*, V. *cóp*, *copa*

CÒPOL, ant. 'mena de vaixell', veg. DCEC I, 894 [CÓPANO]; cf. II, 9 (i iv, 981), CHALUPA.¹

¹ En el passatge de Muntaner que cito hi ha tres lliçons concurrents, *còpols*, *conops* i *topes* (així en